

Novial

De la Wikipedia, enciclopedia liberă

Novial este o limbă auxiliară internațională (IAL) creată de lingvistul danez Otto Jespersen în 1928. Ea a fost concepută pentru a facilita comunicarea umană între vorbitorii de limbi materne diferite. Numele limbii este un mix din cuvântul novial *novi* (care înseamnă „nou”) și IAL.

Jespersen a fost unul dintre primii susținători ai unei alte limbi auxiliare internaționale, Ido, o versiune reformată a Esperanto, înainte de a pleca pentru a-și crea propria limbă în 1928.

Vocabularul novialului este împrumutat în mare parte din limbile romanice și germanice, în timp ce gramatica sa analitică este influențată de engleză.

Novial a fost introdus în cartea lui Jespersen *O limbă internațională* în 1928.^[3] A fost actualizată în dicționarul său *Novial Lexike* în 1930,^[4] și alte modificări au fost propuse în anii 1930, dar limba a devenit latentă odată cu moartea lui Jespersen în 1943.^[5] În anii 1990, odată cu renașterea interesului pentru limbajele construite provocată de Internet, unele persoane au redescoperit Novial.

Fonologie

Consoane

	Labiale	Coronale	Palatale	Velare	Glotale
Nazală	[m]	[n]		[(ŋ)]	
Oclusive/ Africate	[p] [b]	[t] [d]	[tʃ] [dʒ]	[k] [g]	
Fricative	[f] [v]	[s]	[ʃ] ([ʒ])		[h]
Aproximante	[(w)]	[l]	[j]		
Rotice		[r]			

Novial

Creator	Otto Jespersen
Data creării	1928 ^[1]
Scopul creării	limbă auxiliară internațională
Număr de vorbitori	20
Sistem de scriere	alfabetul latin[*]
Tipologie lingvistică	SVO, limbă analitică

Clasificare

Novial

Statut oficial și codificare

ISO 639-3

(cel mai răspândit dialect) nov^[2]

Puteți vizita Wikipedia în Novial.

Această pagină poate conține caractere Unicode

Modifică date / text (<https://ro.wikipedia.org/w/index.php?title=Novial&action=edit§ion=0>)

Vocale

	Anterioare	Posterioare
Închise	[i]	[u]
Mijlocii	[e]	[o]
Deschise	[a]	

Accentul în cuvânt

Regula de bază este: se accentuează vocala înaintea ultimei consoane. Cu toate acestea, terminațiile flexionare consonantice (adică **-d**, **-m**, **-n**, **-s**) nu se iau în considerare în această regulă (de ex. *bóni* dar *bónim*, nu *boním*; *apérta* dar *apértad*, nu *apertád*), așa că poate ar fi mai bine spus că vocala dinaintea consoanei finale a rădăcinii primește accentul în cuvântul. ^[6]

Ortografie

Alfabetul novial																			
majuscule	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S
minuscule	a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m	n	o	p	q	r	s
AFI foneme	[a]	[b]	[k], [s] et al. ^[7]	[d]	[e]	[f]	[g]	[h]	[i]	[dʒ], [ʒ]	[k]	[l]	[m]	[n]	[o]	[p]	[k] ^[8]	[r]	[s]

Digramele *ch* și *sh* reprezintă [tʃ] sau [ʃ], în funcție de vorbitor. De exemplu, *chokolate* ar fi pronunțat fie /tʃokoˈlate/ fie /ʃokoˈlate/.^[3]

Gramatică

Ca multe limbi auxiliare internaționale construite, Novial are o gramatică simplă și regulată. Topica este Subiect-verb-obiect, ceea ce elimină necesitatea de a marca complementul direct al unei propoziții cu cazul acuzativ (deoarece poziția spune în mod normal ce cuvânt este complementul). Există totuși o modalitate de a marca acuzativul. Nu există gen gramatical (dar sexul sau genul referenților poate fi marcat). Verbele sunt conjugate fără acord (în funcție de persoană sau număr) și au o conjugare regulată.

Substantivele se termină în principal în *e*, *a*, *o*, *u* sau *um* la singular. Există forme definite ale substantivelor marcate cu un articol și forme de singular și plural, pluralul fiind marcat cu sufixul *-s* după vocale sau *-es* după consoane. Există, de asemenea, o formă pentru numărul indefinit (ca în chineză mandarină și japoneză), exprimată prin eliminarea terminației substantivului la singular (*leone* - leu, *leon es kruel* - 'un leu este crud', sau 'leii sunt cruzi').^[9]

Dacă un substantiv se referă la o ființă vie, atunci forma terminată în *-e* este neutră în ceea ce privește sexul, cea terminată în *-a* feminină, iar cea terminată în *-o* masculină. Dacă substantivul se bazează pe un adjectiv, substantivele care se referă la ființe vii pot fi făcute cu regula menționată anterior și, în plus, substantivele care se referă la obiecte concrete se termină cu *-u*, iar abstracțiile cu *-um*. Pronumele de persoana a treia urmează aceeași regulă, împreună cu articolul hotărât.

În cazul unui substantiv care se referă la un instrument - un instrument sau un mijloc - cuvântul care se termină în *-e* este instrumentul sau mijlocul în sine, *-a* verbul care descrie utilizarea instrumentului și așa mai departe, iar *-o* substantivul care descrie actul^[10] acelei utilizări:

measure – misura – mesuro

măsurător (instrumentul) – a măsură – măsurare

Comparație cu Esperanto și Ido

Jespersen a fost un lingvist profesionist, spre deosebire de creatorul esperanto. Nu i-a plăcut caracterul arbitrar și artificial pe care l-a găsit în Esperanto și Ido.^[11] În plus, el a protestat sistemele de flexiune a acestor limbi, pe care le-a considerat inutile de complexe. El a căutat să facă Novial în același timp eufonic și regulat, păstrând în același timp structuri utile din limbile naturale.

În Novial:

- Sintaxa este în mare parte o chestiune de ordine a cuvintelor, ca în engleză și limbile scandinave moderne. Nu există un marcator obligatoriu acuzativ ca în esperanto, dar acuzativul poate fi marcat opțional fie cu o terminație acuzativă, fie cu o prepoziție acuzativă.
- Genitivul sau cazul posesiv este disponibil ca alternativă la prepoziția *de*. Acest lucru se bazează pe observația lui Jespersen că multe limbi moderne au pierdut inflexiunile complexe ale substantivului, dar păstrează o formă posesivă.
- Particulele auxiliare exprimă majoritatea timpurilor verbale . O terminație flexionară este disponibilă ca prescurtare pentru perfectul simplu.

O diferență majoră între Novial și Esperanto/Ido se referă la terminațiile substantivelor. Jespersen a respins folosirea unei singure vocale pentru determinarea substantivelor (*-o* în Esperanto/Ido), considerând-o nenaturală și potențial derutantă. ^[12] În schimb, substantivele noviale se pot termina în *-o*, *-a*, *-e*, sau *-u* sau *-um*. Aceste terminații pot fi considerate ca indicând sexul natural conform obiceiului din limbile romanice, deși nu există gen gramatical sau cerința ca adjectivul să fie în acord cu substantivul.

Vezi și

- Esperanto
- Ido
- Interlingua

Note

1. David Crystal (1987). *The Cambridge Encyclopedia of Language* (în engleză). Cambridge University Press. p. 353. ISBN 0-521-42443-7. OL 15058574M (<https://openlibrary.org/books/OL15058574M>). Wikidata Q23306977.
2. „Language” (<https://op.europa.eu/web/eu-vocabularies/at-dataset/-/resource/dataset/language>). Wikidata Q75488338.

3. „An International Language - Otto Jespersen” (<https://web.archive.org/web/20180821115704/http://www.feedbooks.com/userbook/14934>). *www.feedbooks.com*. Arhivat din original (<http://www.feedbooks.com/userbook/14934>) la 21 august 2018. Accesat în 3 aprilie 2020.
4. „Novial Lexike” (<http://www.blahedo.org/novial/nl.html>). *www.blahedo.org*. Accesat în 3 aprilie 2020.
5. „Novial language, alphabet and pronunciation” (<https://www.omniglot.com/writing/novial.htm>). *www.omniglot.com*. Accesat în 3 aprilie 2020.
6. „Novial Pronunciation and Spelling systems” (<http://www.blahedo.org/novial/spelling.html>). *www.blahedo.org*. Accesat în 19 mai 2020.
7. Folosite numai în cuvinte împrumutate și nume proprii.
8. Folosit numai în digrama *qu*.
9. Jespersen, O: *An International Language* (https://digital.onb.ac.at/RepViewer/viewer.faces?doc=DTL_8342993&order=1&view=SINGLE) (p. 89)
10. Jespersen, O: *An International Language* (https://digital.onb.ac.at/RepViewer/viewer.faces?doc=DTL_8342993&order=1&view=SINGLE) (pp. 124, p. 126)
11. Jespersen, Otto (1929). *An International Language* (<https://api.taylorfrancis.com/content/books/mo/no/download?identifierName=doi&identifierValue=10.4324/9780203715888&type=googlepdf>) (ed. 2007). London: Routledge. pp. 21–27. doi:10.4324/9780203715888 (<https://doi.org/10.4324/9780203715888>) Verificați valoarea |doi= (ajutor). ISBN 0-415-40246-8. Accesat în 18 Mai 2022. Verificați datele pentru: |access-date= (ajutor)
12. „The Project Gutenberg EBook of International Language and Science” (<https://www.gutenberg.org/files/54694/54694-h/54694-h.htm>).

Adus de la <https://ro.wikipedia.org/w/index.php?title=Novial&oldid=16974912>